CELEBERRIMO VIRO

D. D. GASPARDO THEVENOT,

CHIRURGIÆ MAGISTRO PERITISSIMO,

AVUNCULO DILECTISSIMO;

IN GRATI ANIMI MEMORIAM

HAS LABORUM PRIMITIAS

EX LONGO IPSIUS FELICIQUE REI OBSTETRICIÆ USU DECERPTAS

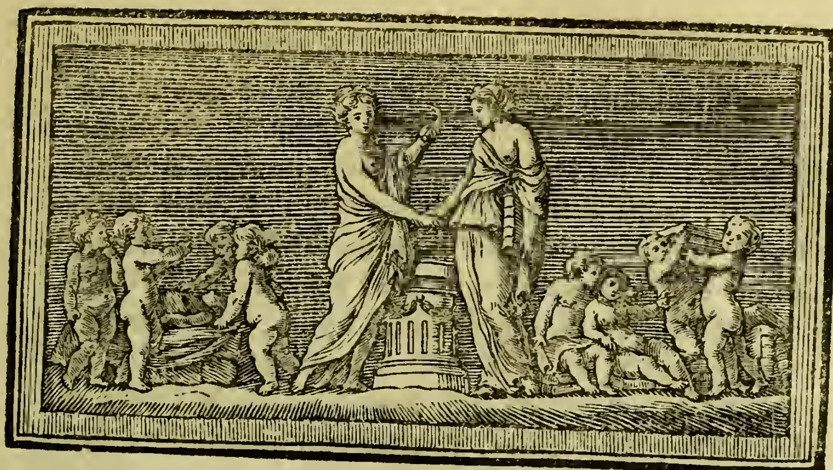
OFFERT, DICAT, VOVET ET CONSECRAT.

EJUS DEDITISSIMUS NEPOS,

F. SACLIER THEVENOT,

REGII CHIRURGIÆ COLLEGII CANDIDATUS.

19

DE SECUNDINIS NON CITIUS EXTRAHENDIS.

DISSERTATIO ANATOMICO-CHIRURGICA.

FŒTUM enixa mulier nondum omne periculum evaſit (1), cum novo veluti labore, novis conatibus, novo ut ita dicam partu, Secundinæ expellendæ ſint : quæ quidem licèt minore niſu, levioribus doloribus foràs eliminentur, eò quòd ſint ipſæ fœtu minores, molliores (2), iterque aquarum effluxu & infantis

(1) Vid. Celeberr. Levret, l'Art des Acc. p. 143.
(2) Celeberr. Puzos, pag. 141.

exitu irroratum, lubricatum, extenſumque fuerit, tamen multo difficiliùs periculoſiùſque hoc ſecundum naturæ opus in fœminis, quàm in omnibus animalibus quæ menſtruis non gaudent, abſolvitur. Hinc plurimæ cautiones adhibendæ, varia exſequenda præcepta, multa declinanda diſcrimina, quæ omnia docebit ſagax & oculata praxis. Cùm autem ex variis accidentibus quæ deuterii exitum comitantur, maxima nobis inde naſci videantur, quòd citò citiùs, contra naturæ votum, extrahatur, id in nos ſuſcipimus ut præcipitis feſtinatiónis periculum, contra verò prudentis procraſtinationis utilitatem exponamus. Sed antea partium Anatomiam breviter, & duntaxat quantùm ad noſtrum hoc propoſitum pertinet, oculis ſubjiciemus.

EX ANATOMIA.

Uterus eſt viſcus cavum, muſculoſum (3), vaſculoſum (4), nervoſum (5), celluloſum, inter inteſtinum rectum, veſicamque

---

(3) Licèt à plurimis v. g. Smellie, T. 1, p. *96*, & aliis negantur uteri fibræ muſculares, non poſſumus tamen quin eas admittamus. Quibus enim rationum momentis infirmari poſſit hæc opinio ? Duobus tantùm, nempe quòd autopſiâ demonſtrari nequeant, & diversè intricata, decuſſata earum diſpoſitio, ſcalpello duce, detegi non poſſit : ſecundò quod pallidæ appareant. Sed quid ex colore ſequitur ? Nonne repetitis lotionibus decolorantur muſculi ? Deinde ex eo quòd videri nequeant, non indè ſequitur eas non exiſtere, ſi ratione inconcuſsâ earum exiſtentia probetur. At quid clariùs certiùſque muſcularem fabricam demonſtrat quàm irritabilitas & contractilitas ? & quodnam aliud viſcus hâc utrâque facultate eminentiùs utero gaudet ?

(4) Vaſa uteri à ſpermaticis & hypogaſtricis naſcuntur.

(5) Nervi à plexu renali & hypogaſtrico, à magno intercoſtalis nervo & ab ultimis paribus ſacris originem ducunt.

urinariam situm, fœtui excipiendo, nutriendo, expellendo dicatum. In fundum, corpus, collumque dividitur: in collo duplex animadvertitur orificium; alterum interius, alterum exterius. Multùm à vacuo differt gravidus uterus: pyriformem figuram paulatim in rotundam mutat; ex inferiore pelvi emergit, & magis magisque altiùs pro graviditatis tempore assurgit. Mutatis figurâ & loco, mutari etiam videtur ipsius substantia: nam extra graviditatis tempus, denso componitur & inextricabili textu quem perrepunt tenuia vasa, vestitque membrana interior ipsius substantiæ veluti *incorporata*, innumerisque perforata poris, quibus exsudat à pubertate humor albuminosus, singulisque mensibus fluunt catamenia. Prægnans verò uterus longè aliter se habet: mirum in modum extenditur, expanditur, explicatur (6): facilè separatur membrana ejus interior; musculares fibræ præsertim versùs fundum (7) evidenter apparent, omnis ejus substantia latis scatet cavitatibus quas uteri sinus vocant, quæque inter se communicantes, ore patulo in uteri cavum hiant, ita ut calamum scriptorium & instante partu extremum digitum admittant. Fiunt etiam aliæ plurimæ circa collum, orificia, directionem, &c. mutationes, quas omnes licèt obstetricanti viro absolutè necessarias, tamen ex consulto, utpotè ad nostrum hoc propositum minus conferentes, silentio prætermitti posse putamus.

---

(6) Tres de uteri gravidi crassitie grassantur opiniones: alii eam crassescere volunt, ut Deventer; alii attenuari, ut Mauricæus; alii verò eamdem servare crassitiem, ut Smellie, T. 1, p. 98.

Ortam hâc de re litem facilè dirimit brevis annotatio: nempè quòd alii uterum post fœtûs expulsionem, aquarumque effluvium, alii verò ante consideraverint.

(7) Vid. Ruisch. advers. Anat. Decas II, p. 34.

Quoquo modo perficiatur generationis opus admirabile, ſtatim atque in uterum admiſſum fuit ovulum ſeu embryonis receptaculum, ejus vaſa exteriùs fluctuantia certo cuidam hujus viſceris puncto adhærent, primaque placentæ rudimenta conſtituunt. Simul adnaſcuntur membranæ, funiculus umbilicalis, & aquarum quibus fœtus innatat copia, ab extremis vaſis, innumeriſque uteri poris exhalata.

Placenta corpus eſt ſpongioſum celluloſumque, vaſis ſanguineis præcipuè confertum, ſex tranſverſos digitos latum, pollicem in medio craſſum, orbiculare ut plurimùm ubi uteri fundo inſeritur; ellypticam aliamve figuram, ubi ejus lateribus, alibive adnaſcitur, aſſumens. Ita complanatur, ut ſit facies interior & concava in quâ majora perreptant vaſa quæ in venam arteriaſque umbilicales abeunt, altera exterior & convexa quæ uteri parietibus reſpondet. Hanc tenuiſſima veſtit membrana, ex Chorii lamellâ orta, à quibuſdam propter innumerabiles poros reticularis dicta, & ita pellucida, ut, vel eâ mediante, conſpicui etiam fiant lobuli in quos ad alteram uſque faciem placenta dividitur, quorumque vaſa in majores truncos uſque coeuntia numquam inter ſe communicant. Hìc etiam animadvertuntur extremitates vaſorum in varios faſciculos collectæ, quæ tuberculis papilliſque ſimiles, nutricium (8) ex uteri ſinubus ſuccum eliciunt.

---

(8) Sanguinis circulationem à matre ad fœtum admittere non ſinunt Celeberr. Haller, Monro, Rœderer experientiæ. Quæ ſi fieret, frequentiùs matris humorum impetu enecaretur tener adhùc fœtus, vaſa per partum lacerarentur, lethalis plerumque ſequeretur hæmorrhagia : ex placentæ decorticatione naſceretur inflammatio, ſuppuratio, &c. Vid. Anat. Celeberr. Sabatier. T. II, p. 424, & ſeq. His etiam addenda Celeberr. Puzos obſervatio qui calculosâ concretione induratam placentæ externam faciem pluries vidiſſe teſtatur. Traité des Acc. p. 156.

Ex membranis quibus involvitur fœtus, altera craſſior, ſpongioſa, vaſis ſanguiferis evidenter irrorata, utero contigua Chorion vocatur; altera tenuior, pellucida, rariſſimis minimiſque interſtincta vaſis, nuncupatur Amnios (9).

Liquor intrà hæc velamenta contentus, pro vario graviditatis tempore, variis gaudet qualitatibus, copioſiorque videtur aut paucior. Ratione fœtûs habitâ, quo magis hic creſcit, eo magis imminuitur aquarum copia, licèt revera majori quantitate, inſtante partu, quàm incipiente graviditate reperiantur. Item quæ primò ſpiſſæ, mucoſæ, nulliuſque ſaporis videbantur, deindè fiunt ut plurimùm pellucidæ, acremque (10) ſaporem contrahunt.

Ex placentâ in fœtûs umbilicum excurrit funiculus indè umbilicalis dictus. Frequentiùs è medio, rariùs aliundè, pro variâ placentæ in utero *inſertione* oritur. Semi-ulnam circiter longus, variâ donatur craſſitie, variâ ſoliditate. Duas arterias, venam, urachumque complectitur: arteriæ ab iliacis internis oriundæ ſanguinem ad placentam deferunt: vena his duplo major, ſpirali ductu circa arterias contorta, ex majoribus placentæ vaſis in unum coeuntibus exurgens, ſanguinem in ſinum venæ portæ, deinde per venoſum canalem in inferiorem venam cavam effun-

---

(9) Longè aliter de his Celeberr. Hunter. Membranam addit utero adnatam quam, quia ſingulo quoque partu formatur & cum ſecundinis abit, deciduam vocat. Duplicem quoque placentam admittit, fœtalem nempe & uterinam; ſanguinemque in hanc à maternis vaſis delatum, ab alterius vaſis exhauriri contendit. Sed hanc ſummi viri opinionem exponere tantùm, nihil verò de ejus veritate aſſerere, vel negare liceat.

(10) Hinc nullo modo nutritioni inſervire poſſe videntur: in cujus veritatis aſſertionem Vid. Celeberr. Sabatier graviſſimi momenti argumenta, ibid. p. 434, & ſeq.

dit. Urachus ab urinariæ vesicæ fundo natus, funiculi sæpiùs quàm canalis formam primo intuitu exhibens, ad id videtur inservire, ut urinam in allantoïdem membranam, quæ à plurimis negatur, deferat : cum verò hæc membrana in animalibus, præsertim in vaccâ, evidenter demonstretur, ejusque usus non minùs in muliere necessarius videatur, cùm urachus in adultis non semel urinæ pervius visus fuerit, & etiam ab obstetricantibus viris duæ aquarum agnoscantur species, & canalis, & membranæ existentia, saltem ut verisimilis, admitti potest (11). Connectuntur hæc vasa telâ cellulosâ, modò firmiori, modò laxiori, gelatinâ plùs minùsve abundante, undè major minorve funiculi firmitas & crassities; membranâ tenui, amnio continuâ, vestiuntur.

E X C H I R U R G I A.

PARTUS, naturalis functio, solis naturæ viribus plerumque absolvitur. Partes enim huic functioni dicatæ, ita ab initio dispositæ fuerunt, ita per graviditatem præparatæ, ita tempore partûs immutatæ, ut singulæ veluti consensu unanimi ad fœtûs expulsionem aliquid conferant. Hìnc profectò id sibi tanquam summum operæ pretium proponere debent obstetricantes viri ut naturæ seduli scrutatores, quid præparet aut moliatur attentè studeant, ac præsertim ejus virium & efficaciæ conscii, operi, quod secretis nobisque prorsùs ignotis mediis perficiet, obesse refugiant (12). Quantùm enim parturientibus proderit ars theoriæ cognitionibus innixa & sagacis experientiæ corollariis fulta, tantùm nocere poterit imprudens operandi festinatio quæ potiùs

(11) Vid. Celeberr. Sabatier, *Traité d'Anat. T. II, p.* 342 & 422.

(12) *Patiamini.... naturam securas tutasque suas sequi leges : sat citò si sat benè*, Ruisch. Adversf. Anat. Decas II, p. 40.

tyronem

tyronem juveniliter ad opus properantem quàm ſapientem virum artiſque ſuæ peritum arguit. Quod cùm in partu non paucis ſed innumeris exemplis comprobari poſſit, tùm præſertim in ſecundinarum extractione frequentiùs obtinet; quam quidem ſi Chirurgus citò citiùs properare velit, in graviſſima pericula, immò quandòque in certiſſimum mortis periculum enixam mulierem adducet (13). Contrà verò ſi moras cautè nexuerit, tùm aut facilè placentam extrahet, aut etiam ſponte ſuâ foras eliminabitur (14). Undè quocumque modo ſe res habeant, quolibet in caſu, per quoddam temporis ſpatium ſemper procraſtinandam deuterii extractionem contendimus. Sed ut certo quodam ordine progrediamur primò noſtræ methodi utilitatem, deindè huic contrariæ incommoda demonſtrabimus.

Si ad prima Artis incunabula regrediamur, jam tùm invaluiſſe hanc opinionem patebit : nec mirum : ſcilicet experientiâ potiùs quàm ratiocinio innixi veteres, hanc ſæpè ſæpiùs naturâ feliciter abſolvi operationem viderant. Hinc ejus viribus confidentes, ſecurè otioſique expectabant, dum lentè quidem, ſed molliter & per gradus decorticaretur placenta. Hinc divinus Hippocrates, cujus ingenium omnia complectebatur, *ſenſim non vi faciendam extractionem ſecundarum* præcipit (15). Craſſis deindè ignorantiæ tenebris per longam ſeculorum ſeriem arte involutâ, eamdem veriſimiliter methodum obſtetricantes viri, ſi qui fuerint, non quidem ratiocinio aut experientiâ, ſed cæcâ

(13) Vid. l'Art des Acc. de M. Levret, p. 143.

(14) *Ita vidi placentam utero adhærere ut potiùs ſecutus fuiſſet totus uterus inverſus extra vaginam, quàm ut deſeruiſſet uterum placenta : obſervabam tamen intrà paucarum horarum ſpatium ſolo naturæ urgentis niſu expelli.* Ruiſch. Adverſ. Anat. Dec. II. p. 35.

(15) De ſuperfœtatione, Sect. III, p. 42, edit. Francofurt. 1595.

imitatione ducti, fecuti fuerunt. Ufquedum, vergente ad finem feculo XVIe, renovatis & humaniorum litterarum & omnis bonæ difciplinæ ftudiis, exorti funt viri qui, cum artem obftetriciam multis cæteroquin præclaris inventis ditaverint, & in hoc quoque plurimùm fe facturos putaverunt, fi unà cum fœtu fecundinas educerent (16), ficque citiffimè matres ab omni labore folverent. Et quidem fictitiis duobus rationum momentis in hunc errorem delapfi funt : primò quòd poft fœtûs exitum contrahi viderint orificium uteri, hujufque contractionis diuturnitatem timuerint, deindè quòd, placentâ in utero paulò diutiùs remanente, plurimùm indè mali venturum crediderint. Sed. 1°. Brevioris tantùm temporis eft illa orificii contractio (17). Scilicet fibræ mufculares corporis & fundi uteri, fibrarum colli & orificii antagoniftæ videri poffunt. Quamdiù perdurat geftatio, hæ viribus exfuperant, ubi fit partus, vincuntur; fed ftatim, educto fœtu, rursùs contrahuntur, mox fundi in fe redeuntis, contractilitatemque recuperantis conatibus fuperandæ, ac tandem expulfo

---

(16) Inter eos qui hanc methodum amplexi funt numerantur Ambr. Paræus.

Dionis, Traité des Acc. p. 220, fed pag. feq. Suadet tamen leniter molliterque funiculum attrahi, ne ipfius rupturâ hæmorrhagia, aut uteri prolapfus fubfequantur.

Lamotte, p. 322, T. I, immediatè fecundinas extrahi jubet.

Burton, T. I, p. 197, idem præcipit, fed per funiculum attrahi vetat : manu in uterum immifsâ, decorticandum deuterium arbitratur.

Idem Jac. Mefnard, *le Guide des Accoucheurs*, *p.* 20, vel ante funis ligaturam. Idem, Portal, Prat. des Acc. p. 11. Idem, Mauricæus, p. 248. Tandem Clement, Deventerii commentator, &c. eamdem methodum laudaverunt.

(17) Smellie, Tom. I, p. 250. Celeber. Baudelocque, T. I, §. 884, 885. Puzos, p. 151.

deuterio ſimul omnes actione propriâ ad lochia egerenda conſpiraturæ : undè orificii contractio, utpote nunquam diù permanſura, nunquam metuenda videtur. Quid verò timoris incutiet placentæ paulò diuturnior retentio ? Nonne ſenſim contractionibus uterinis ſeparabitur, expelletur ? At, inquient (18), relictum deuterium putreſcet ; hinc corrumpetur uterus, aut fœtore exhalato ſanguis inficietur. Ex his neutrum eveniet. In globum potiùs durum formabitur (19) & exſuccum abibit, aut paulatim ſubſidente maſsâ veluti deliqueſcet, & cum purgamentis (20) diffluet : aliundè procraſtinatio quam ſuademus nunquam tanta erit ut putredine corripiatur.

Deinde, hoc utroque metu depulſo, prudentior, naturæque magis conſentanea methodus invaluit, quàm ratiocinium pariter & experientia confirmant (21) : natura enim quæ ſæpè ſæ-

---

(18) Ruiſch. Adverſ. Anat. Decas II, p. 33.

(19) Idem, ibid. p. 32.

(20) Smellie, T. II, p. 451, Obſerv. 8 & 9. Celeberr. Deleurye, p. 291, §. 874, hìc agitur quidem de membranis in utero relictis, ſed paulò inferiùs, §. 882, de placentâ remanente idem aſſerit.

Vid. etiam Meſnard, *Guide des Acc.* p. 318. Puzos, p. 154.

(21) Smellie, Obſerv. I, Collec. 23, T. II, p. 443, placentam difficillimè extractam ſecuta eſt hæmorrhagia quâ paucis horæ minutis mulier interiit. Hoc edoctus infortunio, eodem deinde obvio caſu, placentæ extractionem naturæ permiſit, feliciterque evaſit enixa. Hujus methodi proſperos ſucceſſus ſibi gratulatur, Obſerv. 5, T. II. p. 448.

Smellie, T. I, p. 250. Idem, T. II, p. 455. *Dans les commencemens je ſuivois le torrent.... Juſqu'à ce qu'ayant éprouvé qu'on ne doit jamais violenter la nature,.... j'aie réſolu de me comporter avec moins de précipitation.*

Levret, Eſſai ſur l'Abus, &c. p. 177.

Lemoine, Notes ſur Burton, T. I, p. 198, not. 52.

Puzos, p. 144. Ibid, p. 147.

Ruiſch. Adverſ. Anat. Decas. II, p. 30, & ſeq.

piùs unico ſuo molimine nullâque arte adjuvata fœtum expellit ab utero , multò faciliùs ſecundinas minores mollioreſque adapertâ jam viâ extrudet, & reverâ plerumque extrudit (22).

Ultra tonum , ultimis graviditatis menſibus , extenſæ fibræ muſculares uteri, mirabili naturæ beneficio , quia gradatim fit hæc extenſio , nihil è ſuâ contractilitate amittunt. Sed ſtatim atque fœtus exiit ab utero , vacuo derepentè facto , atoniâ & inertiâ per quoddam tempus laborant ; & illud quidem novum videtur naturæ beneficium, quod temporis intervallum ad uterinas contractiones renovandas neceſſarium, ad id quoque inſerviat ut paululùm reficiatur , vireſque & animos recipiat partûs laboribus exhauſta mulier. Mox verò in ſeſe paulatim redeuntes, jam habent ubi conſiſtant, elaterium, irritabilitatem, contractilitatem recuperant, & reverâ à fundo ad orificium contrahuntur : his contractionibus repetitis coarctatur uteri fundus ubi placenta plerumque adhæret : hâc contractione ſenſim ſine ſenſu ex uteri ſinubus extricantur tuberculi & papillæ quibus nutricium ſuccum eliciebat, ſeparantur aut etiam rumpuntur fibrillæ & extremæ arteriolæ quibus utero adhærebat ; penitùs tandem decorticatur, tumque ab omni cum placentâ adhæſione liber uterus (23) fortiùs & crebriùs contractiones urget, deuterium quod jam eſt corpus extraneum undique premit, in globum conformat, versùs orificium pellit, ac tandem per vaginam eliminat.

Hic eſt plerumque naturæ ordo, ubi temerariâ & imprudenti

---

(22) Levret, Eſſai ſur l'Abus, &c. p. 168.

Baudelocque, T. I, p. 309, §. 853. *Preſque toujours elle* (la délivrance) *ſeroit l'ouvrage de la nature, ſi on lui donnoit le temps de l'opérer.*

Ruiſch. Adverſ. Anat. Decas II, p. 31, & alibi paſſim.

(23) Puzos, p. 153.

arte non fuit intempeſtivè laceſſita : tùmque Auctores ad id unum omnes conſentiunt, ut ſolis contractionibus uterinis abſolvenda permittatur placentæ ſeparatio : ſed omnes pariter, & acerrimi feſtinationis deffenſores, & qui medium iter tenent, varia partûs accidentia prædicant, quibus funeſtiſſima ipſis cunctatio videretur : nempe ubi hæmorrhagia ab uteri inertiâ, aut placentæ avulſione præmaturâ naſcitur, vel ubi parte quâdam uteri ſpasmodicè contractâ placenta incarceratur. Sed his etiam poſitis ſemper expectandum eſſe contendimus.

Ac primò quidem, ſi ab inertiâ pendeat hæmorrhagia, nihil ad eam ſiſtendam conducet extractio placentæ; hæc enim oritur inertia à vacuo derepentè poſt fœtûs exitum facto, nedumque aliquid ad hoc vitium corrigendum conferat hæc methodus, immò contrà, ſublato etiam hoc corpore, majus erit vacuum, augebitur uteri inertia, auctâ inertiâ ſeriùs contrahetur, ac proindè diutiùs protrahetur ſanguinis efluvium. Quid igitur tentabit obſtetricans ? Manu in vaginam immiſsâ, uteri collum digitis hinc indè vellicabit ut ejus corporis contractiones provocet, & hâc prudentiori methodo brevi ſiſtetur hæmorrhagia (24).

Si hæmorrhagiæ ortum dederit pars quædam placentæ ante contractiones uterinas avulſa, pars utero adſtricta remanens, eaſdem contractiones neutiquam impediet. Aliundè ſi dimidium deuterii avulſum, hiantibus uteri vaſis, hæmorrhagiam procreat, à fortiori majorem omninò decorticatum producet, ſi quidem tunc duplo numeroſiora vaſa (25) ſanguinem effundent in uteri cavum. Ergo etiam hoc caſu non feſtinanda placentæ ſeparatio,

---

(24) Vid. Celeberr. Levret, Eſſai ſur l'Abus, &c. p. 180, & Celeberr. Puzos, in Act. Reg. Chir. Acad. T. I, p. 366, & inferiùs 370.

(25) Vid. id. ibid. p. 359.

immò, nec omninò separatæ extractio tentanda, tunc enim afluxu sanguinis ad uteri orificium propelletur (26), ibique non solùm quasi obturamentum hæmorrhagiam sistet, sed etiam solo suo pondere collum irritabit, fundique & corporis contractiones movebit, quandò quidem aquæ intra velamenta contentæ, caput fœtûs, aut aliud quodlibet corpus hìc retentum idem efficiunt. Et hoc etiam nos utilissimam tunc agendi normam docet: nempe tali casu non educenda foret placenta, sed potiùs ad uteri collum adducenda, ibique, ut orificium obturet, totiusque uteri contractiones sollicitet, veluti insertanda. Quod ita feliciter plerumque succedit, ut mox doloribus expulsivis quos vulgò (*tranchées*) vocant correpta mulier, gravissimo lethalis hæmorrhagiæ periculo liberetur. Sin autem omninò non cohibeatur sanguinis effluxus, ita saltem minuitur ut securè intereà adhiberi possint varia alia ad sistendam hæmorrhagiam usurpata remedia: quæ omnia si nullo successu tentantur, non ad placentæ extractionem, sed ad efficaciorem Chirurgiam, uteri orificii obturamentum, vulgò (*tamponnage*) confugiendum est (2).

---

(26) Idem, ibid. p. 349.

(27) Ubi peritè & industriè occluditur uteri orificium, statim cessat hæmorrhagia. Retentus in utero sanguis novi sanguinis affluxum reprimit: repulsus sanguis undanti motu orbatur, stagnat, comprimitur; serum exhalatur, lympha & cruor in massam coguntur, & sic paulatim nascitur salutare coagulum quo vasorum lumen clauditur.

Vide Smellie, T. II, p. 204, & Leroux, *Observ. sur les Pertes,&c.*

Multis hanc observationibus methodum confirmare possemus: tres tantum aut quatuor adducere sufficiat.

Mulier bis pepererat cum periculosissimo sanguinis effluvio: tertio instante partu, Celeberr. virum M. Thevenot accersivit. Paulò post placentæ exitum torrentis instar sanguis effluebat. Cum inutilia forent omnia vulgò usurpata

Tertius tandem nobis objicitur casus nempe placentæ incarceratio : sed hoc etiam argumento nostra nobis convelli non posse videtur opinio : enim verò quibus locis adhærescit placenta, hìc debilior semper uterus, ex hâc debilitate minor lentiorque contractio, dum vicinæ partes quæ omni suâ contractilitate gaudent, fortiùs fortiùsque contrahuntur; hinc nulla inter has vires proportio, placentaque omnis seu ipsius pars aliqua, in hoc veluti marsupio concluditur : aliàs contractio spasmodica in quolibet uteri puncto idem efficiet : fieri etiam poterit ut, elapsis aquis, uterus in fœtûs collo diù contractus, in cucurbitæ figuram conformetur, ac deindè extracto fœtu eumdem servet morem, locumque præbeat incarcerationi. Ut ut sit, semper tunc procrastinandum arbitramur : immò etiam

---

remedia, obturamento uteri orificium clausit, statim subsistit hæmorrhagia, nec ulteriùs profluxit sanguis.

Subsequente partu ante placentæ exitum hæmorrhagia minabatur; eadem methodo statim repressus fuit sanguinis effluxus, nec ullum quidem animi deliquium passa est mulier, quæ primo & secundo partu in eo penè fuerat ut sanguine exhausta moreretur : post horæ dimidium sine sanguinis profluvio placenta exiit.

Quinto partu ad eamdem mulierem advocati, carissimi avunculi vestigiis insistentes, eodem dato casu, eadem adhibuimus remedia. Horâ interpositâ placentæ extractionem tentavimus, sed reduce hæmorrhagiâ, iterum obturavimus, & semi-horæ spatio placentâ, sine ullo sanguinis effluxu, liberata fuit.

Mense Novembri anni 1782, enixæ mulieri, adventante hæmorrhagiâ, malè obturatum fuerat uteri orificium, ita ut frequens animi deliquium, pulsus intermittens, extremorum frigus, jugis effluxus sanguinis instantem mulieri necem minitaretur. Ad ejus auxilium accersiti, præsente Celeberr M. Bousquet, accuratiùs obturamentum adhibuimus; paulatim vires animique redeunt, pulsus reficitur, urgent contractiones uterinæ, ac tandem post aliquod tempus obturamento ablato, placentam feliciter extraximus.

diutiùs, quia duæ ſunt & incarcerationis, & orificii anguſtiæ ſuperandæ : idem erit eo caſu de variis corporis uteri partibus, ac in ipſo partu de collo & fundo quæ alternis contrahuntur & relaxantur : fibrarum contractiones ſpaſmodicas numquam diù perdurare, ſed mox ſubſidere, & ad naturalem tonum partes brevi redire notum eſt; brevi igitur temporis intervallo ſtrangulantes fibræ relaxabuntur; quæ inertiâ laborant, contrahentur : incarceratio evaneſcet, & ſpontanea fiet placentæ expulſio, ut in abortivo partu, quo deuterii extractio ſoli naturæ, præ coarctatione orificii, neceſſariò committenda.

Conſtat igitur ex præmiſſis placentam à naturâ plerumque leniter decorticatam, paulatimque ab ipsâmet expellendam, numquam promptiori & temerariâ feſtinatione extrahendam eſſe. Jam in medium proferenda ſunt accidentia quæ ex citiùs extractâ naſci poſſent, nempe hæmorrhagia; uteri prolapſus, inverſio, excoriatio; laceratio placentæ; funiculi ruptura, funeſtaque hæc inſequens ſymptomatum ſeries. (28)

Hæmorrhagiam duplici modo ciere poteſt placentæ citior extractio; primò ubi accidit, dum iners adhuc poſt partum uterus nondum in ſe redire, necdum contractione fibrarum hiantia ſinuum orificia occludere potuit, ſecundò ubi tenaciùs adhærens utero placenta molli tractu non ſeparatur, ſed vi illatâ avellitur : tum non extricantur & evolvuntur è ſinubus extremæ arteriolæ, ſed majores rumpuntur & aperiuntur trunci, unde major minorve ſequitur ſanguinis effluxus pro vario ruptorum vaſorum lumine.

Quoties corpori matricis & versùs collum placenta fortiter adhæret, ſi vehementiori niſu trahatur, tractuique reſiſtat

---

(28) Vid. Celeberr. Puzos, p. 148. — Amand, p. 160. Obſ. 40. id. ibid. p. 182. Obſ. 50. Aderat inverſio tota, & uteri inter femora prolapſus : brevi funiculus

funiculus, sequetur prolapsus uteri, inversioque quoties fundo inseritur. Ex inversione hæmorrhagia, corporis uteri, collo constringente, strangulatio, ligamentorum distensio, ingurgitatio vasorum, inflammatio, suppuratio, gangræna, sphacelus, ipsa mors, modò quieta, ubi prostratis viribus aut exhausta sanguine extinguitur mulier, modò violenta, cum semiruptis nimiâ tensione nervis, convulsionibus correpta occumbit. Ex prolapsu eadem ferè accidentia, nisi quod lentiori prorepant gradu, strangulatioque non immineat.

Sin autem mollior debiliorque funiculus magnos iteratosque conatus perferre nequeat (29), rumpitur, tutissimumque ad secundinas extrahendas adminiculum amittitur. Nec ideò tamen cessant properantiæ fautores, sed statim, manu in uterum immissâ, decorticari, separari, extrahi placentam volunt : quot verò ex hâc festinatione nascuntur accidentia !

Antequam contractionibus uterinis ejus papillæ seu tuberculi è sinubus molli & iteratâ compressione extricati excussique fuerint, ita tenaciter quandoque adhæret, ut videatur utero concrevisse (30). Quid tùm vel à peritissimâ manu sperandum ? alterutrum sanè eveniet : aut lacerata placenta frustatim extrahetur, aut excoriabitur interior uteri membrana : ex illâ excoriatione lochiorum suppressio, suffocatio uteri, hæmorrhagia interna, convulsio, febris, &c. Quæquidem omnia acciverit imprudens festinatio, nec etiam adepto proposito fine, nempe totius placentæ extractione completâ, si quidem ejus portiuncula sæpè sæpiùs tunc in utero relinquitur.

mors consecuta est. — Ruisch. Advers. Anat. Decas II. p. 35 — Leroux, *Observ. sur les Pertes de sang.* Obs. 23, 24 & 25. — & Celeberr. Levret multis in locis.

(29) Vid. Amand, p. 280, Obs. 287.

(30) Vid. Celeberr. Ruisch. Advers. Anat. Decas II, pag. 31 & 33.

Quod ſi hactenùs, ut nobis quidem videtur, certis probavimus argumentis naturam ſibi ſæpè ſæpiùs ad placentæ eductionem ſufficere, tùm nullis caſibus accelerandam eſſe, deinde maxima temerariam feſtinationem ſequi accidentia, quis igitur erit hujus cunctationis terminus ? Quò uſque ceſſabit vir obſtetricans ? Quamdiù manum admovebit operi ? Eadem ſemper erit noſtra ratio : *Naturam ducem ſequere.* Ubi placentæ ſeparationem præparare videtur (31) tum adjuvari poteſt, at ſi quid agatur antè hoc punctum temporis, non inutile tantùm erit, ſed nocivum.

Seriùs igitur ociùsve ad ſecundinarum extractionem ſe accinget vir arte peritus. Quò fortior validiorque mulier (32), quò minor aquarum copia, eò citiùs extrahi placenta poteſt, & vice versâ. Ubi lento gradu ſibi ſuccedunt partûs dolores, longoque interpoſito temporis intervallo redeunt, ubi naturâ, non arte, partus abſolvitur, ubi longus laborioſuſque fuit, citiùs percipiuntur conditiones ad placentæ extractionem neceſſariæ. Contrà verò diù expectantur, ſi paucis crebriſque conatibus enixa fuerit mulier (33), aut arte liberata; idem erit ſi fœtûs exitum nullum ſequatur effluvium ſanguinis (34), ſi, ratione fœtûs & aquarum habitâ, plùs æquo intumerit abdomen (35), vel duos pluresve infantes contineat : priori caſu aut inertiâ laborat uterus, aut tenaciùs adhærent ſecundinæ, undè minitantur hæmorrhagia, prolapſus, inverſio : poſteriori, ultra tonum diſtenſæ fibræ ſeriùs ad priſtinum ſtatum redeunt, contractilitatemque recuperant.

---

(31) Vide *Notes de Lemoine, ſur les Acc. de Burton, T. I, p.* 204. Item, *Amand, p.* 359, *Obſerv.* 117.

(32) Vid. Celeberr. Levret, *Eſſai ſur l'abus, &c.p.* 174.

(33) Vid. *Accouch. de Lamotte*, T. II, p. 745.

(34) Id. ibid.

(35) Id. ibid. & p. ſeq.

Sunt autem ſigna quibus naturam extractioni favere dignoſcitur; mox redituras reduces uteri contractiones enixæ prænuntiant inferiùs præſertim & versùs anum ſenſu quodam moleſti ponderis renovati dolores; paululùm fluidi ſanguinis vulvâ effluit; in ſeſe rediens & veluti in globum contractus uterus (36) tumorem prædurum (37) efformat in regione hypogaſtricâ, impoſitâ manu facilè ſenſibilem: digito tandem in vaginam immiſſo uteri orificium molle videtur & relaxatum, placentæque ſeparatæ in matricis collum portio immittitur.

Hæc ubi conveniunt, nullum tunc opportuna operatio periculum habet; poſtquam igitur per brevè quoddam tempus è venâ umbilicali ſanguis effluxit, ſiniſtrâ linteo ſicco munitâ (38) funiculus contorquendus eſt, dum dextræ digitis in vaginam immiſſis altiùs quàm fieri poteſt premitur; cum autem, quo placenta loco adhæreat, cognoſcere ſit operæ pretium, funis origo directioque ſedulò perpendenda, tractioneſque idcircò ita dirigendæ, ut dextræ digitis veluti trochleâ ſuſpenſus ſecundùm pelvis axim deſcendat; at ſummoperè cavebit obſtetricans ne duriùs promptiùſque attracto funiculo vim utero inferat: immò contrà, ſi tantùlùm conatibus videatur reſiſtere, attentè perſpiciet an orificii conſtrictione, an fortiori adhæſione retineatur. Si conſtringatur orificium, digito altero dilatabitur altero comprimetur funiculus; ſi ſit adhæſio placentæ, ab omni tractione per quoddam tempus abſtinebit operator, mox eas renovabit, ceſſabitque iterùm, ſecundarum partem, ſi quæ ſeparetur,

---

(36) Vide Celeberr. Levret, *Eſſai ſur l'Abus*, &c. p. 171.

(37) Sedulò cavendum ne in errorem inducat glomeratus uteri fundus, & pro alterius infantis capite habeatur.

(38) Vid. *Acc. de Lamotte*, T. I, p. 324. Smellie, T. I, p. 243, & ſeq. Levret, *l'Art des Acc.* p. 145. Deleurye, *Traité des Acc.* p. 283.

ſingulo quoque niſu in ſeipſam convolvens, immittenſque in uteri collum. Sin autem rupto fune, deuterioque in utero relicto advocetur, tùm vel expectandum, vel digito (39) ſollicitandum orificium uteri, ut renoventur contractiones uterinæ: quod ſi portio quædam deſcendat, in collo retineatur ut veluti ſtimulus fibras muſculares irritet & earum contractionem exſuſcitet: his cautionibus adhibitis, rariſſimè admodùm manu in uterum immiſsâ placentam extrahere cogetur.

---

(39) Act. Acad. Reg. Chir. *Mémoire de M. Puzos, ſur les pertes de ſang, p. 366 & 370.*

Hanc Diſſertationem, DEO JUVANTE, & præſide M. PETRO-MATHURINO BOTENTUIT LANGLOIS, Artium & Chirurgiæ Magiſtro, antiquo Scholarum Practicarum Profeſſore, ſcholarum Moderatore deſignato, tueri conabitur FRANCISCUS SACLIER THEVENOT, Auguſtodunenſis, præclaræ Artium Facultatis, in almâ Univerſitate Andegavenſi, Magiſter, Diſſertationis Auctor.

Die Sabbati 31 Menſis Maii, anno R. S. H. 1783, à ſeſquiſecundâ poſt meridiem ad ſeptimam.

PARISIIS.

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS,
PRO ACTU PUBLICO
ET
MAGISTERII LAUREA.

Typis MICHAELIS LAMBERT, Regii Chirurgiæ Collegii necnon Academiæ Typographi, viâ Cithareâ.

M. DCC. LXXXIII.